โครงสร้างเศรษฐกิจไทยกับกับดักผลิตภาพต่ำ: ปัญหาเดิมหรือความท้าทายใหม่?

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา “ผลิตภาพ” ได้กลายเป็นประเด็นศูนย์กลางของการวิเคราะห์ศักยภาพเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะในบริบทที่การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศชะลอลงอย่างต่อเนื่อง แม้ประเทศไทยจะสามารถรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับบวกได้ แต่การขยายตัวดังกล่าวกลับอยู่ในระดับต่ำและไม่เพียงพอที่จะยกระดับประเทศสู่กลุ่มรายได้สูงได้อย่างยั่งยืน สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่ฝังลึกในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหา “กับดักผลิตภาพต่ำ” ซึ่งเป็นทั้งปัญหาเชิงประวัติศาสตร์และความท้าทายใหม่ในยุคเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ในช่วงปี 2025 เศรษฐกิจไทยเติบโตเพียง 2.4% และมีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่องในปี 2026 จากแรงกดดันของอุปสงค์ภายในประเทศที่อ่อนแอ รวมถึงความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก ขณะเดียวกัน การเติบโตของผลิตภาพโดยรวม โดยเฉพาะ Total Factor Productivity (TFP) ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งในภูมิภาค ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเติบโตของไทยยังพึ่งพาปัจจัยการผลิตแบบดั้งเดิมมากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพเชิงโครงสร้าง คำถามสำคัญจึงไม่ใช่เพียงว่า “ผลิตภาพต่ำเป็นปัญหาหรือไม่” แต่คือ “ปัญหานี้ยังคงเป็นปัญหาเดิมหรือได้กลายเป็นความท้าทายรูปแบบใหม่ในบริบทโลกปัจจุบันแล้ว”

โครงสร้างเศรษฐกิจไทย: จุดแข็งในอดีตที่กลายเป็นข้อจำกัด

โครงสร้างเศรษฐกิจไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้รับแรงขับเคลื่อนหลักจากภาคการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการผลิต เช่น อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value Chains: GVCs) อย่างใกล้ชิด โครงสร้างดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมา และช่วยให้ประเทศสามารถก้าวขึ้นมาเป็นฐานการผลิตสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อย่างไรก็ตาม ในบริบทปัจจุบัน โครงสร้างเศรษฐกิจดังกล่าวเริ่มแสดงข้อจำกัดอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการพึ่งพาการส่งออกและการท่องเที่ยวในระดับสูง ซึ่งทำให้เศรษฐกิจไทยมีความเปราะบางต่อความผันผวนจากภายนอก เช่น ความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าโลกและความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ นอกจากนี้ ภาคบริการที่มีสัดส่วนสูง เช่น การท่องเที่ยว แม้จะสร้างรายได้จำนวนมาก แต่กลับมีผลิตภาพต่อแรงงานในระดับต่ำ ส่งผลให้การเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยผลิตภาพได้อย่างแท้จริง

กับดักผลิตภาพต่ำ: ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ยืดเยื้อ

รายงานของ OECD ระบุว่าอัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานของไทยในช่วงปี 2015–2023 อยู่ที่เฉลี่ยเพียง 2.1% ต่อปี ลดลงอย่างมากจากช่วงก่อนหน้า (4.8% ในช่วงปี 2010–2015 และ 3.7% ในช่วงปี 1990–

2010) สะท้อนให้เห็นว่าศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของไทยกำลัง “ชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ” เมื่อเทียบกับอดีตและประเทศคู่แข่งในภูมิภาค ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือ ผลิตภาพโดยรวมของปัจจัยการผลิต (Total Factor Productivity: TFP) ของไทยในช่วงเดียวกันแทบ “ไม่เติบโต” หรืออยู่ใกล้ศูนย์ ซึ่งสะท้อนว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยยังคงพึ่งพาการเพิ่มปัจจัยการผลิต เช่น แรงงานและทุน มากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพหรือการใช้นวัตกรรม กล่าวอีกนัยหนึ่ง เศรษฐกิจไทยยังไม่สามารถเปลี่ยนผ่านไปสู่ Growth driven by productivity ได้อย่างแท้จริง

โครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาธุรกิจขนาดเล็กจำนวนมากเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้กับดักผลิตภาพต่ำยืดเยื้อ โดยในปี 2024 ประเทศไทยมี SMEs ประมาณ 3.25 ล้านราย คิดเป็น 99.5% ของธุรกิจทั้งหมด และจ้างงานถึง 68.8% ของแรงงานทั้งประเทศ แต่สร้างมูลค่าเพิ่มเพียงประมาณ 35% ของ GDP สะท้อนถึง “ช่องว่างผลิตภาพ” อย่างชัดเจนระหว่างจำนวนแรงงานและมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สร้างได้ กล่าวคือ เศรษฐกิจไทยใช้แรงงานจำนวนมากในกิจกรรมที่มีผลิตภาพต่ำ โดยเฉพาะในภาคค้าปลีก บริการ และกิจการขนาดเล็ก

ในด้านโครงสร้างอุตสาหกรรม แม้ภาคการผลิตจะยังคงเป็นฐานสำคัญของเศรษฐกิจ โดยมีสัดส่วนประมาณ 25% ของ GDP แต่กลับเผชิญความท้าทายจากการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยี เช่น การเปลี่ยนจากยานยนต์เครื่องยนต์สันดาปไปสู่ยานยนต์ไฟฟ้า ขณะที่แรงงานจำนวนมากยังคงกระจุกตัวอยู่ในภาคบริการและกิจการขนาดเล็กที่มีผลิตภาพต่ำ ส่งผลให้การจัดสรรทรัพยากรของเศรษฐกิจไม่มีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในด้านการแข่งขันทางตลาด กฎระเบียบที่ซับซ้อน และข้อจำกัดในการเข้าถึงตลาด ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการยกระดับผลิตภาพ

ความท้าทายใหม่: โลกที่เปลี่ยนไปเร็วกว่าโครงสร้างเศรษฐกิจไทย

แม้ว่าปัญหาผลิตภาพต่ำของประเทศไทยจะเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ยืดเยื้อมาอย่างยาวนาน แต่ในปี 2026 ความท้าทายดังกล่าวได้ทวีความซับซ้อนขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความเร็วของการเปลี่ยนแปลงของโลกได้เพิ่มขึ้นในระดับที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยไม่สามารถปรับตัวได้ทัน สะท้อนผ่านทั้งความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจโลก เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก

ประการแรก โลกกำลังเข้าสู่ยุคที่เรียกว่า “Age of Competition” ซึ่งมีลักษณะเด่นคือการแข่งขันเชิงภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจที่รุนแรงขึ้น โดยในปี 2026 “Geoeconomic Confrontation” ถูกจัดอันดับเป็นความเสี่ยงอันดับ 1 ของโลก และเป็นความเสี่ยงที่มีโอกาสก่อวิกฤตสูงสุด สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงการใช้มาตรการทางเศรษฐกิจ เช่น ภาษี การคว่ำบาตร และนโยบายอุตสาหกรรม เป็นเครื่องมือในการแข่งขันระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้ระบบการค้าโลกมีความไม่แน่นอนสูงขึ้น และกระทบโดยตรงต่อประเทศที่พึ่งพาการส่งออกอย่างประเทศไทย นอกจากนี้ ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ได้ส่งผลให้ราคาพลังงานผันผวนอย่างรุนแรง โดยในปี 2026 ราคาน้ำมันในตลาดโลกกลับมาอยู่ในระดับใกล้ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล อีกครั้ง และก่อให้เกิดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อในหลายประเทศ

ในด้านเศรษฐกิจโลก แม้จะยังคงเติบโตได้ แต่มีลักษณะ “เปราะบางและไม่ทั่วถึง” โดย PwC คาดการณ์ว่า GDP โลกจะเติบโตประมาณ 2.7% ในปี 2026 และการเติบโตดังกล่าวพึ่งพาปัจจัยเพียงไม่กี่ด้าน เช่น การลงทุนใน AI และนโยบายภาครัฐ ขณะที่รายงานของสหประชาชาติประเมินว่าเศรษฐกิจโลกยังคงเผชิญแรงกดดันจากค่าครองชีพที่สูง โดยเงินเฟ้อทั่วโลกอยู่ที่ประมาณ 3.1% ในปี 2026 แม้จะลดลงจากปีก่อน แต่ยังคงกระทบรายได้ที่แท้จริงของประชาชน สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนว่าโลกกำลังเข้าสู่ภาวะ “Uncertainty” ซึ่งเป็นบริบทที่ท้าทายอย่างยิ่งต่อประเทศกำลังพัฒนา

ประการที่สอง เป็นอีกหนึ่งความเปลี่ยนแปลงสำคัญคือการ “เปลี่ยนรูปแบบของห่วงโซ่อุปทานโลก” จากเดิมที่เน้นประสิทธิภาพต้นทุน (Cost Efficiency) ไปสู่การเน้นความมั่นคงและความปลอดภัยทางภูมิรัฐศาสตร์ (Resilience and Security) โดยมีแนวโน้มของ Friend-shoring และ Regionalization เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ส่งผลให้การจัดสรรทรัพยากรในระดับโลกเปลี่ยนแปลงไป และทำให้ประเทศที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันอาจสูญเสียบทบาทในห่วงโซ่มูลค่าโลก

ประการที่สาม ในมิติของเทคโนโลยี การเร่งตัวของ AI และดิจิทัลเทคโนโลยีได้กลายเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยง โดยรายงาน Global Risks Report 2026 ระบุว่า “ความเสี่ยงจาก AI” มีการเพิ่มอันดับเร็วที่สุดในระยะยาว และคาดว่าจะกลายเป็นหนึ่งในความเสี่ยงสำคัญของโลกในอีก 10 ปีข้างหน้า ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วกำลังเร่งลงทุนใน AI และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ประเทศที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันอาจเผชิญกับ “Technology Gap” ซึ่งจะยิ่งทำให้ช่องว่างผลิตภาพขยายตัวมากขึ้น

เมื่อพิจารณาภาพรวม จะเห็นได้ว่าความท้าทายใหม่ของประเทศไทยไม่ได้อยู่ที่ระดับของผลิตภาพเพียงอย่างเดียว แต่เป็นความเร็วของการเปลี่ยนแปลงของโลกที่สูงกว่าความสามารถในการปรับตัวของโครงสร้างเศรษฐกิจไทย กล่าวคือ ขณะที่โลกกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล สีเขียว และมีความยืดหยุ่นสูง เศรษฐกิจไทยยังคงมีลักษณะพึ่งพาการผลิตแบบเดิม แรงงานทักษะต่ำ และภาคบริการที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ

ดังนั้น ความท้าทายของไทยในยุคปัจจุบันจึงไม่ใช่เพียงการ “เพิ่มผลิตภาพ” แต่เป็นการ “เร่งการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างเศรษฐกิจให้ทันกับโลก” หากไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ประเทศไทยอาจไม่ได้เพียงติดอยู่ในกับดักผลิตภาพต่ำ แต่ยังเสี่ยงต่อการถูกทิ้งไว้ข้างหลังในระบบเศรษฐกิจโลกใหม่ที่กำลังก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว

เทคโนโลยี: โอกาสหรือความเสี่ยง?

ในบริบทของเศรษฐกิจโลกปี 2026 เทคโนโลยี โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ระบบอัตโนมัติ (Automation) และดิจิทัลแพลตฟอร์ม ได้กลายเป็นตัวแปรชี้ขาดผลิตภาพของประเทศและองค์กร

อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศไทย เทคโนโลยีไม่ได้เป็นเพียงโอกาสในการยกระดับผลิตภาพเท่านั้น แต่ยังเป็น “ความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง” หากไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับความเร็วของการเปลี่ยนแปลง

ในด้านโอกาส เทคโนโลยีมีศักยภาพในการเพิ่มผลิตภาพอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในภาคการผลิตและบริการ ตัวอย่างเช่น การนำระบบอัตโนมัติและ AI มาใช้สามารถช่วยลดต้นทุนแรงงาน เพิ่มความแม่นยำในการผลิต และยกระดับคุณภาพสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของภูมิภาคเอเชียที่ ADB ระบุว่า “AI Readiness” จะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยเปิดโอกาสใหม่ในภาคบริการ เช่น E-commerce, Fintech และ Digital Tourism ซึ่งสามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มต่อแรงงานได้มากกว่ารูปแบบธุรกิจดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม ศักยภาพดังกล่าวยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเต็มที่ในประเทศไทย เนื่องจากข้อจำกัดด้านโครงสร้าง โดยเฉพาะในกลุ่ม SMEs ซึ่งเป็นสัดส่วนหลักของเศรษฐกิจ แต่ยังมีการใช้เทคโนโลยีในระดับต่ำ และขาดทั้งเงินทุนและทักษะในการปรับตัว ส่งผลให้เกิด “Digital Divide” หรือช่องว่างด้านเทคโนโลยีระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ซึ่งในระยะยาวอาจนำไปสู่ “Productivity Divide” หรือความเหลื่อมล้ำด้านผลิตภาพที่รุนแรงขึ้น

นอกจากนี้ การลงทุนในเทคโนโลยีของประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับจำกัดเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการวิจัยพัฒนา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างนวัตกรรมและเพิ่มผลิตภาพในระยะยาว ในขณะที่ประเทศอื่นในภูมิภาค เช่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และจีน ได้เร่งลงทุนใน AI และเทคโนโลยีขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยยังอยู่ในช่วง “adoption มากกว่า innovation” กล่าวคือ เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้มากกว่าการพัฒนาเทคโนโลยีเอง

อีกประเด็นสำคัญคือ ความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จากการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในบริบทของโลกที่มีความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์สูงขึ้น การเข้าถึงเทคโนโลยีขั้นสูงอาจถูกจำกัดจากมาตรการทางการค้าและนโยบายความมั่นคง ส่งผลให้ประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการพัฒนาเทคโนโลยีเองต้องเผชิญกับข้อจำกัดในการยกระดับผลิตภาพ

ในภาพรวม เทคโนโลยีจึงเป็นทั้ง “โอกาส” และ “ความเสี่ยง” ในเวลาเดียวกัน โดยโอกาสจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อประเทศสามารถ

- พัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี
- ส่งเสริมการลงทุนในนวัตกรรม
- สร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่เอื้อต่อธุรกิจ

ในทางกลับกัน หากไม่สามารถปรับตัวได้ทัน เทคโนโลยีอาจกลายเป็น “ตัวเร่งของความเหลื่อมล้ำ” และทำให้กับดักผลิตภาพต่ำยิ่งฝังลึกมากขึ้น ดังนั้น ความท้าทายของประเทศไทยในยุคดิจิทัลจึงไม่ใช่เพียงการ “นำเทคโนโลยีมาใช้” แต่เป็นการ “สร้างความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ” (Technology

Absorption Capability) ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเปลี่ยนเทคโนโลยีจาก “ศักยภาพ” ไปสู่ “ผลิตภาพจริง” ในระบบเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการไทย

ในบริบทที่ความไม่แน่นอนกลายเป็น “New Normal” ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการแข่งขันด้านต้นทุนไปสู่การแข่งขันด้านผลิตภาพและนวัตกรรม โดยแนวทางสำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เร่งลงทุนในเทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติ

การนำเทคโนโลยี เช่น Automation, AI, Internet of Things (IoT) และ Data Analytics มาใช้เป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มผลิตภาพ โดยเฉพาะในภาคการผลิต เทคโนโลยีสามารถช่วยลดข้อผิดพลาด เพิ่มความแม่นยำ และเพิ่มความเร็วในการผลิต ขณะที่ในภาคบริการ เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยขยายตลาดและเพิ่มประสบการณ์ลูกค้า อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับขนาดและลักษณะธุรกิจ เพื่อให้เกิด “ผลตอบแทนต่อการลงทุน (ROI)” สูงสุด

2. ยกระดับทักษะแรงงาน (Upskill / Reskill)

แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการแปลงเทคโนโลยีให้เป็นผลิตภาพจริง ผู้ประกอบการควรลงทุนในการพัฒนาทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะด้านดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล และการทำงานร่วมกับระบบอัตโนมัติ การสร้าง “Learning Organization” ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรในระยะยาว และลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

3. สร้างความได้เปรียบผ่านนวัตกรรม (Innovation-driven Growth)

ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการสร้างนวัตกรรมในสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่ม (Value-added) และหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคาเพียงอย่างเดียว การร่วมมือกับสตาร์ทอัพ มหาวิทยาลัย หรือศูนย์วิจัย จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม นอกจากนี้ การใช้ Open Innovation และการนำแนวคิดจากภายนอกมาปรับใช้ในองค์กร จะช่วยเร่งการพัฒนานวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปรับตัวสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Transformation)

แนวโน้มของตลาดโลกให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) มากขึ้น ผู้ประกอบการไทยควรปรับกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพด้านพลังงาน ลดการปล่อยคาร์บอน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การลงทุนในพลังงานหมุนเวียนและเทคโนโลยีสะอาดไม่เพียงช่วยลดต้นทุนในระยะยาว แต่ยังเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

5. กระจายความเสี่ยงและเพิ่มความยืดหยุ่น (Resilience)

ในโลกที่มีความไม่แน่นอนสูง ผู้ประกอบการควรลดการพึ่งพาตลาดหรือซัพพลายเออร์เพียงไม่กี่ราย โดยการกระจายตลาด (Market Diversification) และสร้างห่วงโซ่อุปทานที่ยืดหยุ่น (Resilience Supply Chain) นอกจากนี้ การมีแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่ชัดเจน เช่น การบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ราคาพลังงาน และต้นทุนวัตถุดิบ จะช่วยให้ธุรกิจสามารถรับมือกับความผันผวนได้ดีขึ้น

<u>เอกสารอ้างอิง</u>

1. Asian Development Bank. (2026). *Asian Development Outlook April 2026: The Middle East Conflict Challenges Resilience in Asia and the Pacific*.
2. Asian Development Bank. (2026). *Economic trends and prospects: Thailand*.
3. World Bank. (2026). *Thailand Economic Monitor: Advanced Green Manufacturing for Growth*.
4. OECD. (2025). *Strengthening Productivity Analysis for Policymaking in Thailand*. OECD Publishing.
5. World Economic Forum. (2026). *The Global Risks Report 2026*.
6. McKinsey & Company. (2026). *Economic conditions outlook, March 2026*.